

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai
Mortos g. 14, LT-03219 Vilnius
el. paštas: rrt@rrt.lt

2025-04-29
Nr. 1400-1116

DĖL TINKLŲ PLĖTROS PLANO

UAB „Bitė Lietuva“, (toliau – „Bitė Lietuva“) teikia savo pastabas dėl Ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – „RRT“) viešai konsultacijai paskelbto plačiajuosčio ryšio tinklų plėtros suderintose radijo dažnių juostose plano 2025-2030 m. (toliau – „Planas“).

Palaikome RRT iniciatyvą iš anksto konsultuotis su rinkos dalyviais ir kitais suinteresuotais asmenimis iš karto dėl keleto radijo dažnių juostų naudojimo ilgalaikėje perspektyvoje. Tokiu būdų rinkos žaidėjai gali susidaryti bendrą vaizdą dėl didelės dalies radijo dažnių naudojimo ateityje ir nuspręsti dėl savo strategijos plečiant ir vystant tinklus, o taip pat reikalingų investicijų.

Dėl 700 MHz aukciono

Plane nurodoma, kad pagrindinis trukdis siekiant jame nurodytų tinklų vystymo tikslų yra radijo dažnių trūkumas kai kuriems operatoriams 713–733 MHz ir 768–788 MHz suporuotoje radijo dažnių juostoje. Tikimasi, kad ši problema bus išspręsta įvykus aukcionui suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 703–713 MHz ir 758–768 MHz suporuotos radijo dažnių juostos. Siekiant panaikinti šį trūkumą, RRT pirmiausia siekia paskirstyti 700 MHz radijo dažnių juostą taip, kad kiekvienas operatorius įgytų teisę naudoti 2x10 MHz pločio 700 MHz juostą (Plano 18 p., Plano 2 priedo 4 p. *Pirmojo aukciono sąlygos*). Iš Plano nuostatų matyti, kad nepavykus to padaryti dėl įvairių priežasčių (neįvykę aukcionai ar pan.) antras pagal svarbumą RRT tikslas yra tai, kad 700 MHz radijo dažnių juosta būtų efektyviai naudojama (net ir neišlaikant 2x10 MHz maksimalaus juostos pločio vienam operatoriui) (Plano 2 priedo 4 p. *Antrojo aukciono sąlygos*, *Trečiojo aukciono sąlygos*).

Plane siūloma, kad pirmajame aukcione būtų suteikiama teisė įsigyti 2x10 MHz iš 700 MHz radijo dažnių juostos. Vėliau, vienam iš operatorių įsigijus šią teisę, jis turėtų atsisakyti savo šiuo metu turimų leidimų 700 MHz radijo dažnių juostoje. Tokiu būdų iš karto planuojama, kad vyks bent du aukcionai suteikiantys teisę įsigyti radijo dažnius iš 700 MHz juostos, o gal būt net ir trys, priklausomai nuo susiklosčiusių aplinkybių (Plano 2 priedo 6 p.). Manome, kad toks aukcionų organizavimo būdas nėra pats efektyviausias administracine prasme, gali sąlygoti daug įvairių scenarijų, kurių reguliavimą reikės užtikrinti juos numatant aukciono aprašo

sąlygose. Pvz. Plano 2 priedo 5 punkte yra numatytos tokios antrojo aukciono sąlygos: aukcione siūloma suteikti teisę naudoti po įvykusio pirmojo aukciono atsisakytus radijo dažnius (kanalus) iš 713–733 MHz ir 768–788 MHz suporuotos radijo dažnių juostos: (a) 2x10 MHz pločio juostą A arba (b) 2x5 MHz pločio juostą B ar juostą C, priklausomai nuo įvykusio pirmojo aukciono rezultatų. Pirmuoju (a) atveju, aukcione neturi teisės dalyvauti ūkio subjektai, kurie yra pirmojo aukciono laimėtojai, antruoju (b) atveju, aukcione turi teisę dalyvauti ir pirmojo aukciono laimėtojai. Tokia nuostata iš esmės suponuoja situaciją, kai antrajame aukcione siekiant įsigyti atsisakytų 700 MHz radijo dažnių juostų operatoriai turės galimybę įsigyti daugiau nei 2x10 MHz (sudaroma galimybė įsigyti 2x15 MHz). Tokiu būdu nebūtų pasiektas pirminis RRT keltas tikslas - eliminuoti pagrindinį trukdį (700 MHz radijo dažnių trūkumą), siekiant Plane nurodytų tinklų vystymo tikslų (geografinės tinklų aprėpties, duomenų perdavimo greičio ir pan.) ir tik nepavykus to padaryti suteikti leidimus, siekiant efektyvaus dažnių panaudojimo (nesilaikant 2x10 MHz apribojimo).

Plano 17 punkte yra numatyta, kad jei pirmasis aukcionas laikomas neįvykusiu, būtų skelbiamas naujas aukcionas, o jo laimėtojas turėtų teisę įsigyti radijo dažnius (kanalus), sudarančius arba ne didesnio kaip 2x10 MHz pločio 700 MHz juostą, arba ne didesnio kaip 2x15 MHz pločio 700 MHz juostą, *priklausomai nuo ankstesniame aukcione atsisakytos teisės naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 713–733 MHz ir 768–788 MHz suporuotos radijo dažnių juostos*. Pažymėtina, kad neįvykus pirmajame aukcionui nei vienas operatorius nebus atsisakęs teisės naudoti radijo dažnius iš 713–733 MHz ir 768–788 MHz suporuotos radijo dažnių juostos, todėl nebus radijo dažnių, kuriuos būtų galima teikti į aukcioną.

Plano 2 priedo 6 punkte nurodoma, kad trečiajame aukcione, kuris organizuojamas, jei neįvyksta pirmas arba antras aukcionas siūloma suteikti teisę naudoti du 2x5 MHz pločio radijo dažnių blokus iš 700 MHz radijo dažnių juostos, o bendra aukciono laimėtojo dalis 700 MHz juostoje negali viršyti 2x15 MHz.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus, mūsų nuomone, RRT galėtų iš karto vykdyti vieną aukcioną, kuriame būtų siūloma suteikti teisę naudoti du 2x5 MHz pločio radijo dažnių blokus iš 700 MHz radijo dažnių juostos. Kitos tokio aukciono sąlygos galėtų būti tokios:

- (i) aukcione galėtų dalyvauti bet kuris operatorius;
- (ii) operatoriai, kurie jau turi 2x5 MHz leidimus galėtų įsigyti vieną papildomą 2x5 MHz leidimą, o operatorius, kuris turi 2x10 MHz leidimą, turėtų teisę įsigyti du 2x5 MHz leidimus, tačiau privalėtų atsisakyti šiuo metu turimo 2x10 MHz leidimo, naujas operatorius galėtų įsigyti 2x10 MHz leidimą;
- (iii) 2x10 MHz – maksimalus dažnių juostos plotis vienam ūkio subjektui;
- (iv) aukciono dalyviai turėtų pareigą dalyvauti 700 MHz radijo dažnių juostos perplanavimo procese, siekiant technologinio suderinamumo ir galimybės naudotis ištisine radijo dažnių juosta bei įsipareigotų suformuoti ištisines 2x10 MHz radijo dažnių juostas ne vėliau kaip per 6 mėnesius po aukciono pabaigos.

Tokiu atveju, jei Telia Lietuva, AB nedalyvauja tokiaame aukcione, tikėtina, kad Bitė ir Tele2 (arba naujas operatorius) įsigys siūlomus du 2x5 MHz pločio radijo dažnių blokus iš 700 MHz radijo dažnių juostos (Bitė ir Tele2 po vieną bloką arba naujas operatorius abu blokus) ir tuo 700 MHz radijo dažnių skyrimas ir baigiasi. Jei Telia Lietuva, AB dalyvauja aukcione ir įsigys du 2x5 MHz pločio radijo dažnių blokus, ji atsisako turimo 2x10 MHz leidimo. Tik tokiu atveju būtų rengiamas antrasis aukcionas, siūlant įsigyti Telia Lietuva atisakytus radijo dažnius. Antrajame aukcione (kaip ir pirmajame) būtų siūloma suteikti teisę naudoti du 2x5 MHz pločio radijo dažnių blokus iš 700 MHz radijo dažnių juostos, tačiau jame negalėtų dalyvauti operatoriai, jau įgiję leidimus pirmajame aukcione (Telia Lietuva, AB arba naujas operatorius). Antrojo aukciono sąlygos galėtų būti tokios:

- (i) 2x10 MHz – maksimalus dažnių juostos plotis vienam ūkio subjektui;
- (ii) aukciono dalyviai turėtų pareigą dalyvauti 700 MHz radijo dažnių juostos perplanavimo procese, siekiant technologinio suderinamumo ir galimybės naudotis ištisine radijo dažnių juosta bei išipareigotų suformuoti ištisines 2x10 MHz radijo dažnių juostas ne vėliau kaip per 6 mėnesius po aukciono pabaigos;
- (iii) aukcione negali dalyvauti ūkio subjektas įgijęs teisę naudoti radijo dažnius pirmajame aukcione.

Svarbu pažymėti, kad bet kuriuo scenarijumi, jei aukciono laimėtojas turi atsisakyti turimų 700 MHz leidimų ir vėliau rengiamas aukcionas atsisakytiesiems dažniams įsigyti, toks atsisakymas ir naujo aukciono surengimas turi būti apibrėžtas laike, kuris nesuteiktų aukcioną laimėjusiam ūkio subjektui nepagrįsto konkurencinio pranašumo iki tol, kol įvyks aukcionas atsisakytiesiems dažniams įsigyti ir nebus suteikti atitinkami leidimai naudoti radijo dažnius. Idealiu atveju atsisakymas galėtų būti automatinis paskelbus aukciono laimėtoją, o dėl atsisakytų radijo dažnių kiti aukciono dalyviai galėtų varžytis toliau pratęsiant aukcioną atsisakytiesiems dažniams įsigyti.

Plano 20 p. numatytos bendrosios sąlygos (įpareigojimai), kurie bus taikomi naudojant aukciono būdu skirtus radijo dažnius (kanalus) iš 700 MHz juostos, 1500 MHz juostos ir 2100 MHz juostos. Taip pat nurodoma, kad jas bus galima įgyvendinti naudojant ir radijo dažnius (kanalus) iš kitų plačiajuosčio ryšio tinklams skirtų radijo dažnių juostų.

Pritariame RRT pozicijai, kad operatorius turi turėti galimybę pasirinkti su kuria turimų radijo dažnių kombinacija yra optimaliausia pasiekti tam tikrą nustatytą paslaugos kokybę. Jei tam tikroje vietovėje tą pačią paslaugos kokybę galima pasiekti su kitais radijo dažniais ar jų kombinacija ir tai yra ekonomiškai efektyviau (dėl mažesnio radijo siųstuvų skaičiaus, sunaudojamos elektros kiekio ir pan.), tai operatoriai neturėtų būti verčiami tai pačiai paslaugos kokybei pasiekti naudoti tik tam tikrus radijo dažnius. Tokią nuostatą siūlome įtvirtinti 700 MHz juostos, 1500 MHz juostos ir 2100 MHz juostos aukcionų sąlygose, o taip pat kitų radijo dažnių juostų aukcionuose, kurie bus vykdomi vėliau. Be to siūlome tokiose vietovėse, kur bazinės stoties statymas yra apsunkintas ar ekonomiškai visiškai nepagrįstas leisti nustatytus reikalavimus įvykdyti siūlant galutiniams naudotojams kitus sprendimus – galimybę už prieinamą kainą įsigyti palydovinio ryšio paslaugas, taikyti ryšio stiprinimo įrangą ir pan.

Dėl 700 MHz aukciono pradinės kainos

Plano 2 priedo 7 punkte numatyta, kad aukcionuojamos tiek 2x5 MHz, tiek 2x10 MHz pločio 700 MHz juostos pradinė kaina apskaičiuojama, atsižvelgiant į 2021–2022 m. RRT organizuoto aukciono suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 713–733 MHz ir 768–788 MHz suporuotos radijo dažnių juostos didžiausią pasiūlytą 2x10 MHz pločio vieno radijo dažnių bloko kainą (23 mln. Eur), infliacijos rodiklius, taip pat į numatomą radijo dažnių (kanalų) iš 703–713 MHz ir 758–768 MHz suporuotos radijo dažnių juostos naudojimo terminą (2042 m. spalio mėn.).

Pažymėtina, kad 2022 m. 700 MHz aukciono sąlygos ir aplinkybės iš esmės skiriasi nuo RRT planuojamo (-ų) naujo (-ų) 700 MHz aukciono (-ų). 2022 m. buvo siūloma įsigyti vieną 2x10 MHz radijo dažnių bloką ir du 2x5 MHz radijo dažnių blokus. Tokiu būdu buvo suteikiama galimybė įsigyti ne tik įsigyti 2x10 MHz bloką, bet ir tuo pačiu užsitikrinti, kad šį bloką laimėjęs operatorius iki 2042 m. vienintelis galės greitai ir efektyviai vystyti 5G tinklo geografinį padengimą. Dėl šios priežasties sumokėta 23 mln. EUR apima ne tik teisę naudoti 2x10 MHz bloką, bet ir galimybę turėti išskirtinę padėtį vystant 5G tinklą, kurios neturėtų konkurentai.

2022-08-29 Telia Lietuva, AB viešai komentavo 2022 m. įvykusio aukciono rezultatus: „*Savo klientams aukcione iškovojome dvigubai platesnį dažnių bloką ir jau esame pasirengę visoje Lietuvoje įjungti 5G ryšį. Tikimės, kad tai bus kelių savaitių klausimas, viskas priklausys nuo to, kiek užtruks dažnių perdavimas ir tinklo registravimas <...>. sako „Telia“ vadovas Danas Strombergas.*“¹

Šis konkurencinis pranašumas iš esmės buvo ir realizuotas. 2023-06-22 Telia Lietuva, AB savo pranešime spaudai teigia, kad: „*Telia*“ užbaigė viso mobiliojo tinklo atnaujinimą „*Ericsson*“ įranga ir padengė 99 proc. Lietuvos teritorijos plačiuoju 5G ryšiu. Tolesnė 5G plėtra toliau bus vykdoma diegiant itin spartaus ryšio bazinės stoties jau esamose vietose²“. Pažymėtina, kad plačiuoju 5G ryšiu paprastai laikomas 700 MHz radijo dažniais teikiamos 5G ryšio paslaugos, o itin spartus 5G ryšis paprastai yra suprantamas kaip 5G ryšio paslaugos teikiamos 3500 MHz radijo dažniais.

Neabejotina, kad vienu metu parduodant tris 2x10 MHz blokus tokie kainų lygiai kaip 2022 m. nebūtų pasiekti. Šiuo metu situacija yra iš esmės pasikeitusi, nes yra sudaromos sąlygos visiems esamiems operatoriams įsigyti vienodus 2x10 MHz blokus, todėl ir kaina už juos jau nebeapima galimybės įgyti konkurencinį pranašumą. Akivaizdu, kad taip pasikeitus situacijai 2022 m. aukcione sumokėtą didžiausią kainą laikyti minimalia kaina 2025 m. aukcione būtų visiškai neteisinga, nes 2025 m. ją sumokėjęs operatorius gautų gerokai mažesnę vertę, nei buvo gauta 2022 m. mokant 23 mln. eurų kainą.

¹ <https://www.telia.lt/pranesimai-spaudai/telia-isigijo-placiausia-700-mhz-dazniu-juosta>

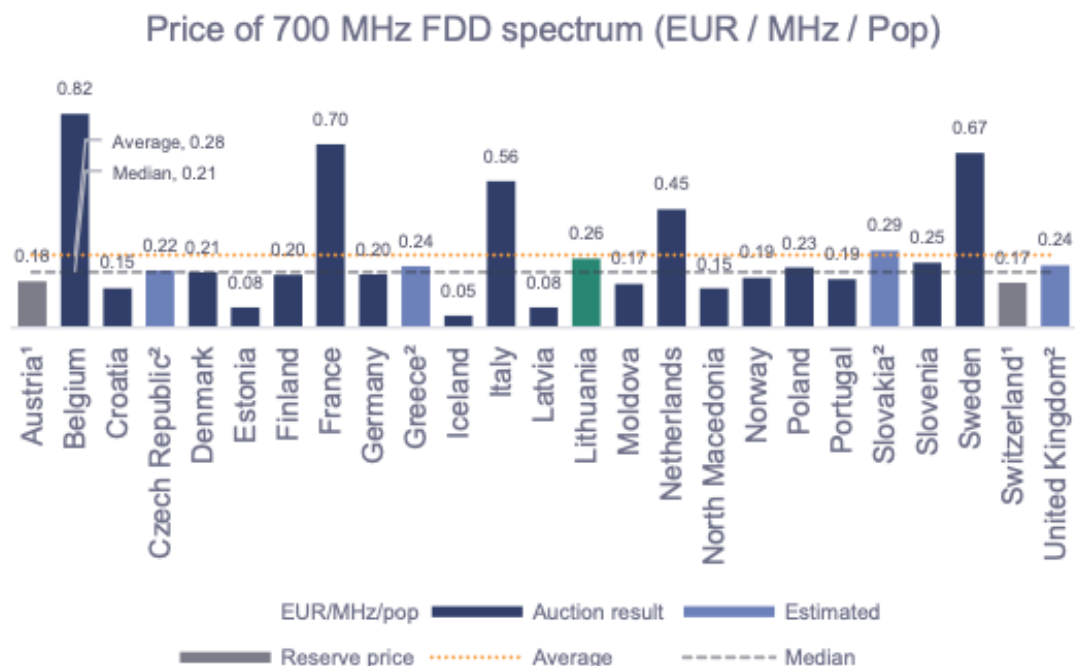
² <https://www.delfi.lt/login/technologijos/naujienos/lietuva-vel-tarp-pasaulio-interneto-lyderiu-telia-5g-jau-dengia-99-proc-salies-teritorijos-93734541>

Manome, kad 2025 m. 700 MHz radijo dažnių aukciono pradinė kaina turi būti nustatoma orientuojantis į panašaus ekonominio išsivystymo šalyse operatorių sumokėtas kainas už tokius pačius 700 MHz radijo dažnių blokus, o taip pat atsižvelgti į potencialių vartotojų skaičių bei jų perkamąją galią arba ARPU, kurią jie moka už mobiliojo ryšio paslaugas.

Tam, kad palyginti įvairiose šalyse sumokėtas kainas radijo dažnių aukcionuose dažniausiai yra vertinama kiek eurų buvo sumokėta už 1 MHz, atsižvelgiant į šalies gyventojų skaičių arba rinkos dydį (*population*). Bitės pasitelkti konsultantai Suomijos įmonė Omnitele nustatė, kad paprastai, kai siūlomas radijo spektro kiekis yra mažesnis nei paklausa tai ženkliai padidina aukcione sumokėtą kainą už tokį radijo spektrą.

Konsultantų Omnitele atliktos analizės metu taip pat buvo nustatyta, kad didesnę sumokėtą kainą lemia ir tai, jei dėl 3 leidimų varžosi 4 operatoriai (pvz. Lenkija), o vienu pagrindinių kriterijų (be techninių savybių), kurie įtakoja dažnių blokų kainą yra dažnių paklausa ir pasiūla (ypač situacijoje, kai yra sukuriama ribotos pasiūlos situacija, siūlomi nevienodo dydžio blokai pvz. Lietuvoje ir Švedijoje). Ribotos pasiūlos situacija įtakoja didesnę kainą, kurią moka rinkos dalyviai. Ši ribotos paklausos situacija Lietuvoje būtų pakeista 2025 m. rengiant naujus 700 MHz radijo dažnių aukcionus, todėl remtis kaina, kuri buvo gauta rengiant ribotos paklausos aukcioną negalima.

Pažymėtina, kad 2022 m. Lietuvoje vykdyto 700 MHz radijo dažnių aukciono kaina buvo aukštesnė nei vidutinė ir buvo didesnė, lyginant su Baltijos ir Šiaurės šalimis (išskyrus Švediją dėl sukurtos ribotos pasiūlos).

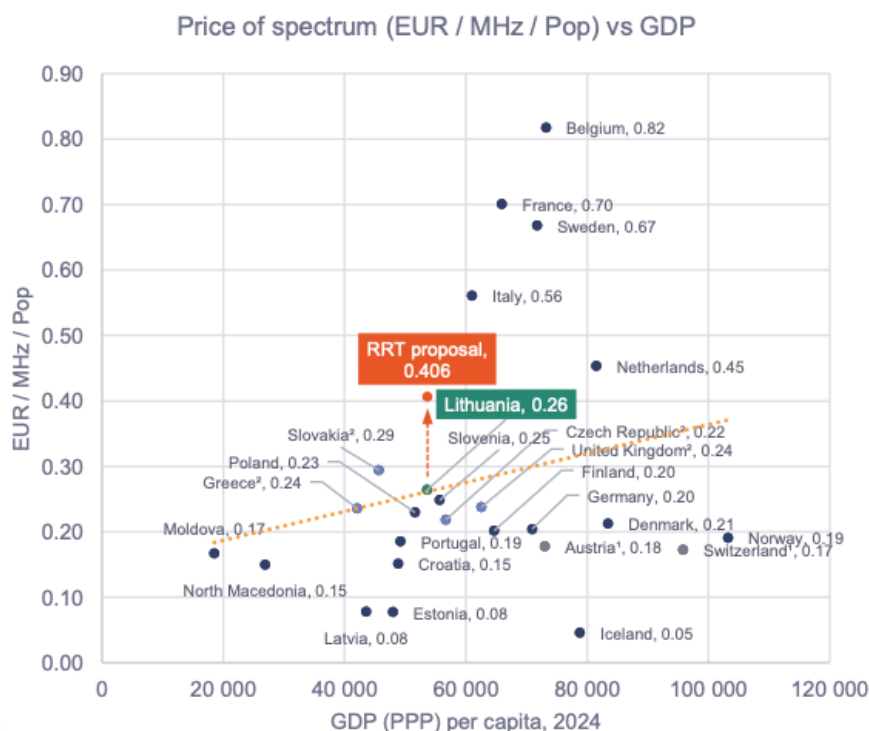
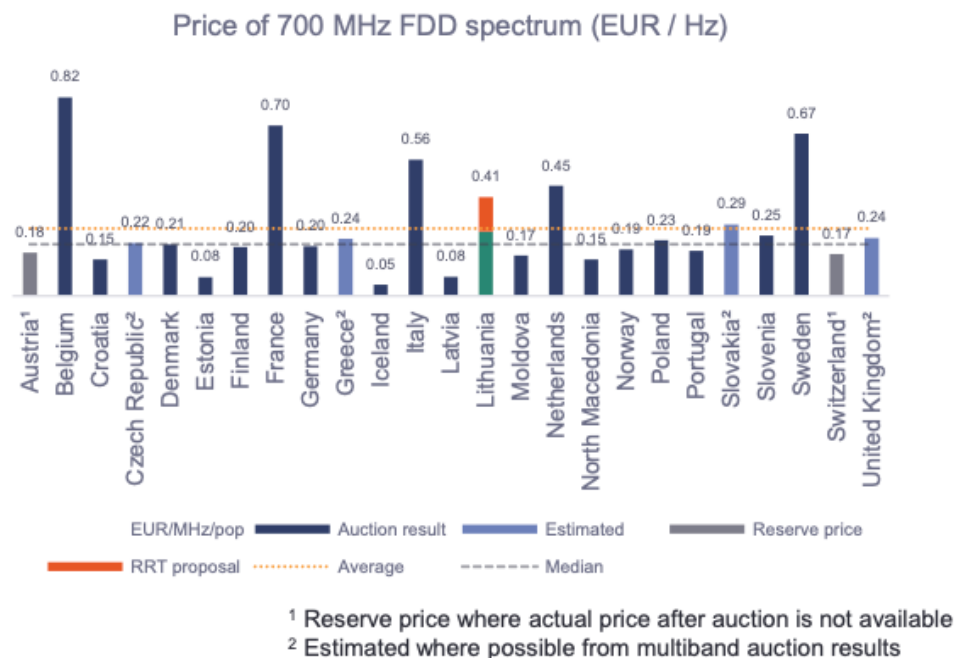

¹ Reserve price where actual price after auction is not available

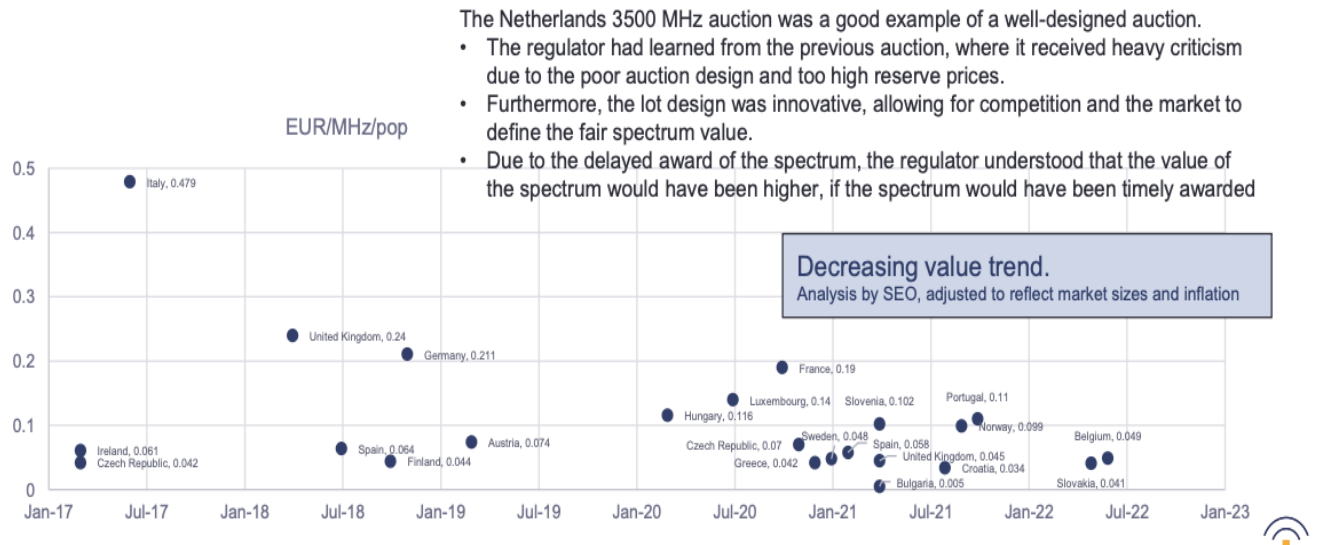
² Estimated where possible from multiband auction results

Kaip matyti, iš šio paveikslo vidutinė Europoje sumokėta kaina už 700 MHz leidimus buvo 0,28 EUR/MHz/Pop, o kainos mediana – 0,21 EUR/MHz/Pop.

Tuo atveju, jei Plane numatytas RRT siūlymas dėl pradinės 2x10 MHz bloko kainos būtų įgyvendintas, Lietuva taptų viena iš šalių, kuriose 700 MHz dažniai būtų parduoti brangiausiai (išskyrus Belgiją, Prancūziją, Italiją, kur varžėsi daugiau nei 3 operatoriai ir Švediją, kur buvo sukurta ribota pasiūla), o taip pat daugiau nei dvigubai didesnė, nei kainos mediana Europoje (0,21 EUR/MHz/Pop):

Atkreipiame dėmesį į tai, kad Nyderlandų reguliuotojo aukciono kainai nustatyti pasitelktas Ekonominių tyrimų institutas (SEO Amsterdam Economics) yra nurodęs, kad dažnių vertė didele dalimi priklauso ir nuo aukciono rengimo laiko – kuo vėliau rengiamas aukcionas, tuo mokama kaina už radijo dažnius yra mažesnė³:

Aukciono pradinė kaina turi būti optimali tam, kad operatoriai galėtų maksimaliai investuoti į tinklo vystymą, o ne į kainą už dažnių įsigijimą, tokiu būdu suteikdami maksimalią naudą galutiniams paslaugų naudotojams. Pagrįsta būtų manyti, kad 2022 m. 700 MHz aukciono metu 2x10 MHz bloko kaina buvo išpūsta dėl sukurtos ribotos pasiūlos (2x10 MHz, 2x5 MHz, 2x5 MHz), todėl būtų neteisinga ją taikyti 2025 m. aukcione.

Nyderlandų reguliuotojas yra nurodęs, kad pradinė aukciono kaina neturėtų būti didesnė nei 40-60% dažnių vertės⁴. Mūsų nuomone, 2025 m. 700 MHz dažnių juostos aukciono pradinė kaina turėtų atitikti Europos šalyse sumokėtą kainą už 700 MHz dažnių leidimus ir apskaičiuota taikant Europos šalyse sumokėtos kainos medianą (0,21 EUR/MHz/Pop), tai sudaro 5,1 mln. EUR už 2x5 MHz radijo dažnių bloką, atsižvelgiant į trumpesnę leidimo galiojimo laiką (17 metų). Tokiu atveju pradinė kaina turėtų būti 2,5 mln. EUR (50% dažnių vertės) už 2x5 MHz radijo dažnių bloką arba 5 mln. EUR (50% dažnių vertės) už 2x10 MHz radijo dažnių bloką.

Dėl kitų radijo dažnių juostų

Dėl 2100 MHz radijo dažnių juostos. Manome, kad šių dažnių aukciono sąlygose neturėtų būti perteklinių įpareigojimų, nes šie dažniai yra labai aktyviai naudojami 4G ir 5G technologijai, o ateityje ir 5G SA (*stand alone*) technologijai. Be to 700 MHz ir 3500 MHz leidimuose jau yra numatyti pakankamai griežti plėtros reikalavimai, kurių būtų siekiama panaudojant ir kitas

³ <https://www.rdi.nl/binaries/rdi/documenten/publicaties/2024/02/14/auction-regulation/Non-binding+translation+auction+regulation+and+explanatory+notes+35+GHz-band+2024.pdf>

⁴ <https://www.rdi.nl/binaries/rdi/documenten/publicaties/2024/02/14/auction-regulation/Non-binding+translation+auction+regulation+and+explanatory+notes+35+GHz-band+2024.pdf>

radijo dažnių juostas. Pažymėtina, kad 2100 MHz radijo dažniai kartu su 1800 MHz radijo dažniais yra pagrindiniai resursai, kurių pagalba būtų įgyvendinami Plane numatyti reikalavimai.

Atkreipiame RRT dėmesį į tai, kad būtų tikslinga tokį įpareigojimą kaip 100 Mb/s namų ūkiams gyvenamosiose vietovėse, turinčiose nemažiau kaip 200 gyventojų taikyti po naujo gyventojų surašymo 2031 m. Taip pat, kaip esame nurodę savo komentare aukščiau dėl kitų radijo dažnių, siūlome tokiose vietovėse, kur bazinės stoties statymas yra apsunkintas ar ekonomiškai visiškai nepagrįstas leisti nustatytus reikalavimus įvykdyti siūlant galutiniams naudotojams kitus sprendimus – galimybę už prieinamą kainą įsigyti palydovinio ryšio paslaugas, taikyti ryšio stiprinimo įrangą ir pan.

Dėl 2300 MHz ir 2500/2600 MHz radijo dažnių juostų. Pritariame Plane išdėstyta RRT pozicijai pratęsti 2500/2600 MHz radijo dažnių leidimų galiojimo terminus iki 2030-01-15 ir juos suvienodinti. Atkreipiame RRT dėmesį į tai, kad 2300 MHz ir 2500/2600 MHz radijo dažnių juostoms yra reikalinga atskira radijo prieigos tinklo įranga (RAN). Bitė yra atlikusi/planuoja atlikti ženklias investicijas į 2300 MHz RAN įrangą, todėl, mūsų nuomone, būtų tikslinga pratęsti šio leidimo galiojimą naujam terminui. Tuo pačiu suprantame kitų operatorių tikėtinus lūkesčius įsigyti panašų radijo dažnių kiekį 2300 MHz ir 2500/2600 MHz radijo dažnių juostose. Dėl šios priežasties siūlome 2500/2600 MHz radijo dažnių juostą aukcione dalinti į 2 arba 3 blokus.

Dėl 3700-3800 MHz radijo dažnių juostos. Siūlome apsvarstyti galimybę šiuos radijo dažnius suteikti komerciniam naudojimui. Tuo tarpu valstybės poreikiai naudoti šiuos radijo dažnius galėtų būti atspindėti šių radijo dažnių naudojimo sąlygose, kurios būtų privalomos juos įsigijusiam operatoriui.

Dėl 1500 MHz radijo dažnių juostos. Aukščiau minėtos analizės duomenimis pradinė 1500 MHz radijo dažnių juostos aukciono kaina turėtų būti ne didesnė nei 0,02 EUR/MHz/Pop, kas sudaro 170 000 EUR už 1x20 MHz SDL bloką. Pažymėtina, kad šių dažnių panaudojimui operatoriai turės įsigyti atskirą RAN įrangą, kuri juos palaikytų, todėl po šių dažnių įsigijimo turės būti numatytos ženklios investicijos į tinklo įrangą.

Dėl pareigos tenkinti prieigos prie tinklo prašymus

Plano 20 punkte numatyta, kad naudojant 700 MHz, 1500 MHz ir 2100 MHz dažnius būtų nustatymas įpareigojimas nediskriminacinėmis sąlygomis tenkinti kitų ūkio subjektų, įskaitant virtualiuosius mobiliojo ryšio operatorius, pagrįstus prašymus suteikti prieigą prie valdomo mobiliojo ryšio tinklo ar jo elementų.

Toks įpareigojimas dažniausiai naudojamas kaip laikino pobūdžio reguliavimo priemonė ir paprastai yra taikoma tuomet, kai atitinkamoje rinkoje identifikuojamos tam tikros problemos, dažniausiai susijusios su nepakankamu geografiniu padengimu, paslaugų kokybe ar siekiant

įvesti į rinką naują žaidėją (tam, kad padidinti konkurenciją, kai nustatoma, kad veiksminga konkurencija neegzistuoja, teikiamos paslaugos yra nekokybiškos ar paslaugų kainos yra aukštos). Lietuvos mobiliojo ryšio rinkoje egzistuoja veiksminga konkurencija – paslaugų kainos yra vienos žemiausių Europos sąjungoje, kokybė – viena geriausių, o trys beveik identiški LTE mobiliojo ryšio tinklai dengia virš 99 % Lietuvos teritorijos, todėl beveik visais atvejais konkrečioje vietovėje veikia visų trijų operatorių tinklai ir teikiamos mobiliojo ryšio paslaugos. Manome, kad mobiliojo ryšio paslaugų rinkoje nėra identifikuota problemų, kurias RRT galėtų spręsti įvesdama privalomą reikalavimą tenkinti prieigos prie tinklo prašymus.

Mūsų nuomone, nustačius įpareigojimą tenkinti prieigos prie tinklo prašymus, konkurencija mobiliojo ryšio rinkoje gali būti ne padidinta, o atvirkščiai – sumažinta. Pastebime, kad istoriškai vienas iš svarbiausių aspektų be paslaugų kainos ir kokybės, kuriais konkuruoja operatoriai, yra geografinis tinklo padengimas, ypač tuo metu, kai įvedama naujos kartos tinklo technologija. Tai akivaizdžiai parodė naujų 5G bazinių stočių registravimo dinamika, diegiant šiuos tinklus.

Tokio įpareigojimo buvimas gali paskatinti rinkos dalyvius iš naujo persvarstyti savo 5G ar vėlesnės kartos tinklų diegimo ir plėtros planus, tikėtina, kad būtų svarstoma ar ekonomiškai labiau apsimoka pasinaudoti kito operatoriaus greičiau vystomu 5G ar vėlesnės kartos tinklu, ar vystyti nuosavą 5G ar vėlesnės kartos tinklą. Tokiu būdu tikėtina, kad vietoje šiuo metu egzistuojančių trijų lygiaverčių tinklų, turėtume vieną ar geriausiu atveju du 5G ar vėlesnės kartos tinklus. Įvertinant naujos kartos tinklų svarbą visuomenei ir jų įtaką ekonomikai, vargu, ar tokia situacija būtų priimtina. Kita vertus, operatorius, kuris pirmasis investuos į 5G ar vėlesnės kartos tinklą taip pat turės atsižvelgti į tai, kad tinklo pajėgumai bus reikalingi ne tik aptarnauti to operatoriaus klientams, bet potencialiai dar kelių operatorių klientams. Tokiu būdu būtų nepagrįstai išpučiamas tokiam operatoriui reikalingų investicijų dydis, o tai neabejotinai atsilieptų ir paslaugų, tiekiamų naujos kartos tinklu kainoms, taikomoms galutiniams vartotojams.

Manome, kad šiuo metu visiškai pakanka Elektroninių ryšių įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos derėtis dėl prieigos prie tinklo, įskaitant tinklų sujungimą, o deryboms nepavykus visada galima kreiptis į RRT su prašymu spręsti kilusį ginčą. Be to Elektroninių ryšių įstatymo 21 straipsnio 1 dalis numato, kad RRT turi teisę įpareigoti ūkio subjektą, turintį didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą prie elektroninių ryšių infrastruktūros. Vadinasi, Plane numatytas įpareigojimas tenkinti kitų ūkio subjektų prašymus dėl prieigos prie tinklo galėtų būti taikomas tik tuo atveju, jei RRT atliktų atitinkamos rinkos tyrimą ir nustatytų didelę įtaką turinčius ūkio subjektus.

Generalinio direktoriaus pavaduotojas technologijoms

Mindaugas Rauba